

วรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นประจวบคีรีขันธ์: การแปรตามอายุ¹

Thai Tones of Pracuap Khiri Khan: Variation by Age

Received 12 July, 2023

Revised 13 August, 2023

Accepted 31 August, 2023

ตามใจ อวิรุทธิโยธิน Tamjai Awirutthiyothin^{2*},

ชลภัสสรณ์ บินอิบรอฮีม Chonlaphatsorn Binibrohimi³,

มณฑนา เทียมทัต Monthana Taimtad⁴

บวรรัตน์ ลาวัณย์เลิศสกุล Bowornrat Lawanlertsakul⁵

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้คือศึกษาและเปรียบเทียบค่าความถี่มูลฐาน (fundamental frequency) ของเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นประจวบคีรีขันธ์โดยพิจารณาร่วมกับปัจจัยอายุ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ใน 8 อำเภอ ได้แก่ หัวหิน ปราณบุรี สามร้อยยอด กุยบุรี เมือง ทับสะแก บางสะพาน และบางสะพานน้อย ผู้ให้ข้อมูลเพศชายแบ่งออกเป็นสองกลุ่ม ประกอบด้วย วัยรุ่นและผู้สูงอายุ รวม 96 คน ทุกคนออกเสียงคำที่ต้องการในกรอบประโยคที่กำหนดไว้ รายการคำทดสอบกำหนดตามแนวคิดกล่องวรรณยุกต์ คำตัวอย่าง 5,760 คำ ในงานวิจัยนี้วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมพรอต (Praat) ผลการวิจัยพบว่าระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นประจวบคีรีขันธ์ที่ออกเสียงโดยกลุ่มวัยรุ่นและกลุ่มผู้สูงอายุเป็นไปในทิศทางเดียวกันคือมีสองระบบเหมือนกัน ได้แก่ ระบบที่หนึ่งมีจำนวน 5 หน่วยเสียง สอดคล้องกับวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นกลาง ระบบที่สองมีจำนวน 4 หน่วยเสียง เป็นวรรณยุกต์ที่ผสมผสานระหว่างภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นใต้ ข้อค้นพบในครั้งนี้ช่วยให้ได้ความได้ว่าปัจจัยอายุไม่ได้ส่งผลต่อการออกเสียงวรรณยุกต์ของผู้พูดภาษาไทยถิ่นประจวบคีรีขันธ์

คำสำคัญ: ภาษาไทยถิ่น, ประจวบคีรีขันธ์, วรรณยุกต์, กลสัทศาสตร์, การแปรตามอายุ

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง วรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นประจวบคีรีขันธ์: การแปรตามอายุและถิ่นที่อยู่ สนับสนุนงบประมาณโดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ประจำปีงบประมาณ 2562

² สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

³ สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

⁴ สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

⁵ สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

* ผู้ประสานงานหลัก

ABSTRACT

The objective of this research is to study and compare the fundamental frequency values of the Thai Tones of Prachuap Khiri Khan, considering the factor of age. The researcher collected data from people living in eight districts: Huahin, Pran Buri, Sam Roi Yot, Kui Buri, Mueng, Thap Sakae, Bang Saphan and Bang Saphan Noi. The male informants were divided into two groups: adolescents and seniors, totaling 96 people, all pronouncing the desired word in the sentence frame. The word lists are related to the tone box concept. The 5,760 tokens in this research were analyzed by the Praat program. The results showed that the tonal system of the two groups of Prachuap Khiri Khan speakers of the Thai dialect (adolescents and seniors) is the same. The first system has 5 phonemes which correspond to the Middle Thai dialect. The second system has 4 phonemes which correspond to the combination of Middle and Southern Thai dialects. The findings help to interpret that the age factor does not affect the tonal pronunciation of Prachuap Khiri Khan speakers of the Thai dialect.

Keywords: Thai Dialect, Prachuap Khiri Khan, Tone, Acoustic Phonetics, Variation by Age

1. บทนำ

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในปัจจุบันแบ่งการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ ได้แก่ หัวหิน ปรานบุรี สามร้อยยอด กุยบุรี เมือง ทับสะแก บางสะพาน และบางสะพานน้อย โดยมีลำดับเรียงต่อกันจากเหนือลงใต้ ในเบื้องต้นผู้วิจัยพบการศึกษาวิจยวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นประจวบคีรีขันธ์จำนวนหนึ่ง งานวิจัยแต่ละเรื่องได้เก็บข้อมูลในบางอำเภอ/บางพื้นที่เท่านั้น ได้แก่ “ตอนบนและตอนกลาง” จำนวนห้าอำเภอ ได้แก่ หัวหิน ปรานบุรี กุยบุรี เมือง และทับสะแก (ปิ่นยชนิต บัณฑิตกุล, 2536) และ “ตอนกลางและตอนล่าง” จำนวนสี่อำเภอ ได้แก่ เมือง ทับสะแก บางสะพาน และบางสะพานน้อย (เกษมณี เทพวัลย์, 2526) จำนวนห้าอำเภอ ได้แก่ กุยบุรี เมือง ทับสะแก บางสะพาน บางสะพานน้อย (วรรณพร ทองมาก, 2526) จำนวนสามอำเภอ ได้แก่ ทับสะแก บางสะพาน และบางสะพานน้อย (เรืองสุข คงทอง, 2549) ข้อค้นพบที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่าระบบ

วรรณยุกต์ที่ปรากฏใช้ในพื้นที่ตอนบนใกล้เคียงกับภาษาไทยถิ่นกลาง คือ มีการรวมเสียงกันระหว่าง B4 C123 DL4 ส่วนระบบวรรณยุกต์ที่ปรากฏใช้ในพื้นที่ตอนล่างใกล้เคียงกับภาษาไทยถิ่นใต้ คือ มีการรวมเสียงกันระหว่าง A1 B1 และการรวมเสียงกันระหว่าง A23 B23 เมื่อรวมงานวิจัยข้างต้นเข้าด้วยกันอาจกล่าวได้ว่าการศึกษาวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นประจวบคีรีขันธ์ครบทุกอำเภอแล้ว แบบต่างกรรมต่างวาระซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งในระเบียบวิธีและระยะเวลาที่ทำการศึกษา

ผู้พูดภาษาไทยถิ่นที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เดียวกันแต่มีอายุแตกต่างกันอาจออกเสียงวรรณยุกต์แตกต่างกันได้ (รพีพร สิทธิ, 2549; เรืองสุข คงทอง, 2549; เอกพล กันทอง, 2550; วิภาวรรณ ถิ่นจันทร์, 2558; ศุภกิต บัวขาว, 2561) ประเด็นนี้เป็นการแปรตามอายุ ซึ่งสามารถศึกษาได้ตามแนวคิดทฤษฎีวิทยาภาษาถิ่น (Dialectology) และภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistics) การศึกษาวิเคราะห์ด้วยระเบียบวิธีทางกลศาสตร์ (Acoustic Phonetics) สามารถส่งผลให้ข้อค้นพบที่เกิดขึ้นมีความเป็นรูปธรรมและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น โดยภาพรวมในขณะนี้วรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นที่พบแต่ละอำเภอของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มี 4 – 6 หน่วยเสียง บางพื้นที่มีระบบใกล้เคียงกับภาษาไทยถิ่นกลาง บางพื้นที่มีระบบใกล้เคียงกับภาษาไทยถิ่นใต้ และบางพื้นที่มีระบบผสมผสานกันระหว่างภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นใต้ อย่างไรก็ตามงานวิจัยข้างต้นได้เกิดขึ้นมาแล้ว 14 – 37 ปี ในขณะที่ภาษาไทยถิ่นประจวบคีรีขันธ์ในปัจจุบันน่าจะมีพัฒนาการที่แตกต่างออกไป ประกอบกับผู้วิจัยยังไม่พบการศึกษาวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นประจวบคีรีขันธ์ครบทุกอำเภอด้วยระเบียบวิธีเดียวกันในงานวิจัยหนึ่ง ๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นสมควรทำการศึกษาวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นประจวบคีรีขันธ์ที่ออกเสียงโดยกลุ่มคนที่มีความแตกต่างกันในประเด็นอายุ ข้อค้นพบที่เกิดขึ้นนอกจากจะแสดงผลการศึกษาที่เป็นปัจจุบันแล้ว ยังสามารถช่วยทำนายนโยบายเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตได้ด้วย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 ศึกษาค่าความถี่มูลฐานของเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นประจวบคีรีขันธ์ระดับอำเภอจำนวน 8 อำเภอ (หัวหิน ปรานบุรี สามร้อยยอด กุยบุรี เมือง ทับสะแก บางสะพาน และบางสะพานน้อย)

2.2 เปรียบเทียบค่าความถี่มูลฐานของเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นประจวบคีรีขันธ์ระดับอำเภอโดยพิจารณาร่วมกับปัจจัยอายุ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

รายการคำทดสอบ จำนวน 20 คำ สำหรับทดสอบภาษาไทยถิ่นประจวบคีรีขันธ์ มีรายละเอียดดังนี้ มีพยัญชนะต้นเป็นเสียงกัก มีสระเป็นเสียงกลางต่ำ มีเสียงวรรณยุกต์ที่ปรากฏในระบบเสียงภาษาไทยมาตรฐานจำนวน 5 หน่วยเสียง คือ สามัญ เอก โท ตรี และจัตวา มีโครงสร้างพยางค์แบบคำเป็นและคำตายซึ่งสัมพันธ์กับแนวคิดกล่องวรรณยุกต์ (tone box) (Gedney, 1973) ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 รายการคำทดสอบ

	คำเป็น			คำตาย	
	A	B	C	DL	DS
1	ขา	ข่า	ข้า	ขัด	ขาด
2	กา	ป่า	ป้า	ปิด	ขาด
3	อา	บ่า	อ้า	อับ	อาบ
4	คา	ค่า	ค้ำ	คัด	ขาด

จุดเก็บข้อมูล ในงานวิจัยนี้แบ่งเป็น 8 จุดโดยพิจารณาจากเขตการปกครองระดับอำเภอ ได้แก่ หัวหิน ปราณบุรี สามร้อยยอด กุยบุรี เมือง ทับสะแก บางสะพาน และบางสะพานน้อย เมื่อตัดสินใจจากตำแหน่งที่ตั้งของแต่ละอำเภอพบว่าเป็นการเรียงต่อกันจากเหนือลงใต้ติดต่อกัน จากนั้นเลือกตำแหน่งเก็บข้อมูลที่ใกล้เคียงกับตำบลที่อยู่ตรงกลางของแต่ละอำเภอโดยพิจารณาร่วมกับความสะดวกในการเดินทาง

ผู้ให้ข้อมูล แบ่งเป็นสองกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มวัยรุ่นมีอายุระหว่าง 15 – 25 ปี และกลุ่มผู้สูงอายุมีอายุมากกว่า 60 ปี จำนวนกลุ่มละ 48 คน อาจเป็นนักเรียนหรือผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่มีระดับการศึกษาไม่เกินมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทุกคนเกิดและเติบโตในอำเภอของตน ไม่เคยไปอยู่ต่างจังหวัดหรือต่างประเทศเกิน 3 เดือน

วิธีการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยใช้บัตรคำที่มีรูปภาพประกอบเพื่อแสดงให้ผู้ให้ข้อมูลดูร่วมกับการใบ้คำ แล้วสอบถามว่านี่ภาพอะไร โดยมีการซักซ้อมความเข้าใจกันเบื้องต้น จากนั้นจึงเก็บข้อมูลจริง โดยผู้ให้ข้อมูลพูดคำที่ต้องการในรอบประโยค “พูดคำว่า...อีกทีซิ” เพื่อควบคุมจังหวะ

และการลงเสียงหนักเบาให้เป็นธรรมชาติมากที่สุด รวมทั้งควบคุมให้เกิดการแปรระหว่างบุคคลให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด เมื่อเก็บข้อมูลครบรอบก็จะสลับบัตรคำและดำเนินการเช่นเดิมจำนวนสามรอบ

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล คำตัวอย่างที่นำมาวิเคราะห์ในงานวิจัยนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 5,760 คำ (20 คำ x 96 คน x 3 รอบ) การวิเคราะห์ค่าความถี่มูลฐานของวรรณยุกต์ในงานวิจัยนี้ใช้โปรแกรมพรอต (Praat) โดยพิจารณาคลื่นเสียงและแผนภาพคลื่นเสียงแบบช่วงกรองแคบที่แสดงค่าความถี่มูลฐานร่วมกับการฟังเสียงประกอบ การวัดค่าความถี่มูลฐานจะเกิดขึ้น 11 ตำแหน่ง เริ่มจากปรับค่าระยะเวลาเป็น 100% แล้วแบ่งให้มีช่วงห่างตำแหน่งละ 10%

วิธีการแปลงค่าข้อมูล การแสดงผลการศึกษาในงานวิจัยนี้จะแปลงค่าความถี่มูลฐาน (เฮิร์ตซ์) ออกเป็นระดับเสียง 5 ช่วง ตัวอย่าง ค่าความถี่มูลฐานสูงสุดคือ 160 เฮิร์ตซ์ และค่าความถี่มูลฐานต่ำสุดคือ 110 เฮิร์ตซ์ พิสัยของค่าความถี่มูลฐานคือ 50 เฮิร์ตซ์ เมื่อแบ่งออกเป็น 5 ช่วง แต่ละช่วงจะมีพิสัย 10 เฮิร์ตซ์ จากนั้นแปลงค่าเป็นระดับเสียง 5 ช่วง ดังนี้

ความถี่มูลฐานระหว่าง 150 – 160.00	แปลงเป็น 5	เสียงสูง
ความถี่มูลฐานระหว่าง 140 – 149.99	แปลงเป็น 4	เสียงกลางค่อนข้างสูง
ความถี่มูลฐานระหว่าง 130 – 139.99	แปลงเป็น 3	เสียงกลาง
ความถี่มูลฐานระหว่าง 120 – 129.99	แปลงเป็น 2	เสียงกลางค่อนข้างต่ำ
ความถี่มูลฐานระหว่าง 110 – 119.99	แปลงเป็น 1	เสียงต่ำ

วิธีการนำเสนอผลการศึกษา ผลการศึกษาระบบเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นประจวบคีรีขันธ์จะบรรยายโดยใช้แนวคิดระดับเสียงห้าช่วง และจะแสดงภาพประกอบตั้งแต่ 0 – 100% ของการออกเสียงเพื่อนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับระดับเสียง พิสัยการขึ้นตกของระดับเสียง และทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียงในแต่ละวรรณยุกต์ให้ชัดเจน

4. ผลการศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลในงานวิจัยนี้ประกอบด้วยกลุ่มผู้สูงอายุ (อายุมากกว่า 60 ปี) และกลุ่มวัยรุ่น (อายุ 15 – 25 ปี) ดังนั้นเนื้อหาในส่วนนี้จะแบ่งผลการศึกษาออกเป็นกลุ่มผู้สูงอายุและกลุ่มวัยรุ่น ทั้งสองหัวข้อนี้จะนำเสนอในลักษณะภาพรวมของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ซึ่งสังเคราะห์มาจากข้อมูล

ของทุกอำเภอร่วมกัน โดยจะนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบเส้นแนวโน้ม (trend line) หากผู้ใดต้องการรายละเอียดระดับอำเภอเพิ่มเติม สามารถติดตามได้ในรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ซึ่งแสดงข้อมูลของค่าความถี่ฐานที่มีหน่วยเป็นเฮิรตซ์

4.1 กลุ่มผู้สูงอายุ วรรณยุกต์ที่ออกเสียงโดยกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์แบ่งออกเป็นสองระบบที่ชัดเจน ได้แก่ ระบบที่หนึ่งมีจำนวน 5 หน่วยเสียง ส่วนระบบที่สองมีจำนวน 4 หน่วยเสียง ในเบื้องต้นสามารถกล่าวได้ว่าระบบที่หนึ่งคือวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นกลาง ส่วนระบบที่สองคือวรรณยุกต์ที่ผสมระหว่างภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นใต้ ดังนี้

4.1.1 ระบบที่หนึ่ง จำนวน 5 หน่วยเสียง

ก. วรรณยุกต์ที่หนึ่ง โดยภาพรวมวรรณยุกต์นี้เป็นวรรณยุกต์เสียงตกตลอดการออกเสียง ระดับเสียงเริ่มต้นที่ ระดับกลาง จากนั้นลดต่ำลงเรื่อย ๆ จนถึงสิ้นสุดการออกเสียงที่ ระดับต่ำ หรือ กลาง>ต่ำ หรือ 31 (ดูภาพที่ 1) รูปแบบที่เกิดขึ้นมีทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียงเหมือนกันคือ “ตก” โดยมีการเปลี่ยนแปลงของระดับเสียงระหว่าง 1 – 3 ระดับ ได้แก่ 21 31 41 วรรณยุกต์นี้ปรากฏใน A234

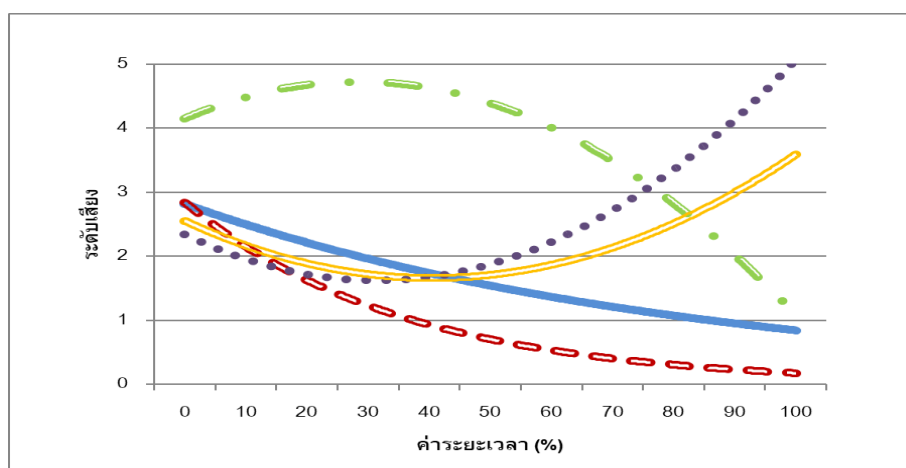
ข. วรรณยุกต์ที่สอง โดยภาพรวมวรรณยุกต์นี้เป็นวรรณยุกต์เสียงตกในครั้งแรก จากนั้นคงระดับในครั้งหลัง ระดับเสียงเริ่มต้นที่ระดับกลาง จากนั้นในครั้งแรกตกลงไปที่ระดับต่ำ ส่วนในครั้งหลังค่อนข้างคงระดับ จนถึงสิ้นสุดการออกเสียงที่ระดับต่ำ หรือ กลาง>ต่ำ>ต่ำ หรือ 311 (ดูภาพที่ 1) รูปแบบที่เกิดขึ้นมีทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียงเหมือนกันคือ “ตกแล้วคงระดับ” โดยมีการเปลี่ยนแปลงของระดับเสียงระหว่าง 1 – 3 ระดับ ได้แก่ 211 311 411 21 31 52 วรรณยุกต์นี้ปรากฏใน B123 DL123 DS123

ค. วรรณยุกต์ที่สาม โดยภาพรวมวรรณยุกต์นี้เป็นวรรณยุกต์เสียงคงระดับในครั้งแรก จากนั้นตกในครั้งหลัง ระดับเสียงเริ่มต้นที่ระดับสูง ในครั้งแรกค่อนข้างคงระดับ ส่วนในครั้งหลังตกลงทันทีจนถึงสิ้นสุดการออกเสียงที่ ระดับกลางค่อนข้างต่ำ หรือ สูง>สูง>กลางค่อนข้างต่ำ หรือ 552 (ดูภาพที่ 1) รูปแบบที่เกิดขึ้นมีทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียงเหมือนกันคือ “คงระดับแล้วตก” โดยมีการเปลี่ยนแปลงระดับเสียงระหว่าง 2 – 3 ระดับ ได้แก่ 552 553 52 วรรณยุกต์นี้ปรากฏใน B4 C123 DL4

ง. วรรณยุกต์ที่สี่ โดยภาพรวมวรรณยุกต์นี้เป็นวรรณยุกต์เสียงตกในครั้งแรก จากนั้นขึ้นในครั้งหลัง ระดับเสียงเริ่มต้นที่ระดับกลาง ในครั้งแรกลดลงเล็กน้อยไปที่ ระดับกลางค่อนข้างต่ำ จากนั้นเพิ่มขึ้นทันทีจนสุดเส้นการออกเสียงที่ ระดับสูง หรือ กลาง> กลางค่อนข้างต่ำ> สูง หรือ 325 (ดูภาพที่ 1) รูปแปรที่เกิดขึ้นมีทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียงคล้ายคลึงกันคือ “ตก-ขึ้น” ซึ่งระดับเสียงอาจจะตกเพียงเล็กน้อยหรือตกพอสมควรในครั้งแรก ระหว่าง 0 – 1 ระดับ แต่ระดับเสียงขึ้นพอสมควรหรือมากในครั้งหลัง ระหว่าง 0 – 3 ระดับ ได้แก่ 313 325 335 344 25 35 วรรณยุกต์นี้ปรากฏใน C4 DS4

จ. วรรณยุกต์ที่ห้า โดยภาพรวมวรรณยุกต์นี้เป็นวรรณยุกต์เสียงตกในครั้งแรก จากนั้นขึ้นในครั้งหลัง ระดับเสียงเริ่มต้นที่ระดับกลาง ในครั้งแรกลดลงพอสมควรไปที่ ระดับกลางค่อนข้างต่ำ จากนั้นเพิ่มขึ้นทันทีจนสุดเส้นการออกเสียงที่ ระดับกลางค่อนข้างสูง หรือ กลาง>กลางค่อนข้างต่ำ>กลางค่อนข้างสูง หรือ 324 (ดูภาพที่ 1) รูปแปรที่เกิดขึ้นมีทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียงคล้ายคลึงกันคือ “ตก-ขึ้น” ซึ่งระดับเสียงอาจจะตกพอสมควรหรือตกมากในครั้งแรก ระหว่าง 1 – 2 ระดับ และระดับเสียงขึ้นพอสมควรหรือขึ้นมากในครั้งหลัง ระหว่าง 1 – 3 ระดับ ได้แก่ 312 314 315 324 325 วรรณยุกต์นี้ปรากฏใน A1

ภาพที่ 1 เส้นแนวโน้มนระบบเสียงวรรณยุกต์รูปแบบที่หนึ่งของกลุ่มผู้สูงอายุ

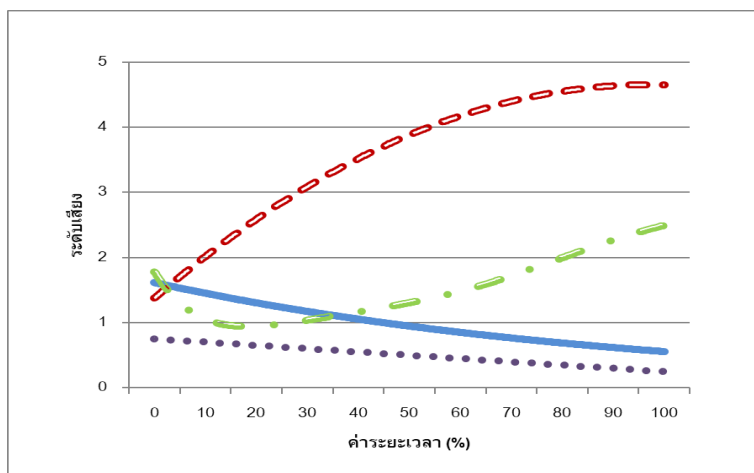
4.1.2 ระบบที่สอง จำนวน 4 หน่วยเสียง

ก. วรรณยุกต์ที่หนึ่ง โดยภาพรวมวรรณยุกต์นี้เป็นวรรณยุกต์เสียงคงระดับตลอดการออกเสียง ระดับเสียงเริ่มต้นที่ระดับกลางค่อนข้างต่ำ จากนั้นค่อนข้างคงระดับหรือลดต่ำลงเพียงเล็กน้อยจนสิ้นสุดการออกเสียงที่ระดับต่ำ หรือกลางค่อนข้างต่ำ>ต่ำ หรือ 21 (ดูภาพที่ 2) รูปแปรที่เกิดขึ้นมีทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียงเหมือนกันคือ “ค่อนข้างคงระดับ” โดยมีการเปลี่ยนแปลงของระดับเสียงระหว่าง 0 – 1 ระดับ ได้แก่ 21 22 วรรณยุกต์นี้ปรากฏใน A234

ข. วรรณยุกต์ที่สอง โดยภาพรวมวรรณยุกต์นี้เป็นวรรณยุกต์เสียงขึ้นในครั้งแรก จากนั้นคงระดับในครั้งหลัง ระดับเสียงเริ่มต้นที่ระดับกลางค่อนข้างต่ำ จากนั้นในครั้งแรกเพิ่มขึ้นไปที่ระดับสูง ส่วนในครั้งหลังค่อนข้างคงระดับ จนสิ้นสุดการออกเสียง หรือกลางค่อนข้างต่ำ>สูง>สูง หรือ 255 (ดูภาพที่ 2) รูปแปรที่เกิดขึ้นมีทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียงเหมือนกันคือ “ขึ้น-คงระดับ” โดยมีการเปลี่ยนแปลงของระดับเสียง 3 ระดับ ได้แก่ 255 25 วรรณยุกต์นี้ปรากฏใน A1 B123 DL123 DS123

ค. วรรณยุกต์ที่สาม โดยภาพรวมวรรณยุกต์นี้เป็นวรรณยุกต์เสียงตกเล็กน้อยแล้วขึ้นตลอดการออกเสียง ระดับเสียงเริ่มต้นที่ระดับกลางค่อนข้างต่ำ จากนั้นลดลงเล็กน้อยไปที่ระดับต่ำ จากนั้นเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนสิ้นสุดการออกเสียงที่ระดับกลาง หรือกลางค่อนข้างต่ำ>ต่ำ>กลาง หรือ 213 (ดูภาพที่ 2) รูปแปรที่เกิดขึ้นมีทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียงเหมือนกันคือ “ตก-ขึ้น” โดยมีการเปลี่ยนแปลงระดับเสียงระหว่าง 1 – 2 ระดับ ได้แก่ 213 วรรณยุกต์นี้ปรากฏใน B4 C123 DL4

ง. วรรณยุกต์ที่สี่ โดยภาพรวมวรรณยุกต์นี้เป็นวรรณยุกต์เสียงคงระดับตลอดการออกเสียง ระดับเสียงเริ่มต้นที่ระดับต่ำ จากนั้นคงระดับจนสุดสิ้นการออกเสียง หรือต่ำ>ต่ำ หรือ 11 (ดูภาพที่ 2) รูปแปรที่เกิดขึ้นมีทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียงคล้ายคลึงกันคือ “คงระดับ” โดยมีการเปลี่ยนแปลงระดับเสียงเพียงเล็กน้อย ได้แก่ 11 วรรณยุกต์นี้ปรากฏใน B4 DS4

ภาพที่ 2 เส้นแนวโน้มระบบเสียงวรรณยุกต์รูปแบบที่สองของกลุ่มผู้สูงอายุ

4.2 กลุ่มวัยรุ่น วรรณยุกต์ที่ออกเสียงโดยกลุ่มวัยรุ่นในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์แบ่งออกเป็นสองระบบที่ชัดเจนเช่นเดียวกับวรรณยุกต์ที่ออกเสียงโดยกลุ่มผู้สูงอายุ คือระบบที่หนึ่งมีจำนวน 5 หน่วยเสียง ส่วนระบบที่สองมีจำนวน 4 หน่วยเสียง ในเบื้องต้นสามารถกล่าวได้ว่าระบบที่หนึ่งคือวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นกลาง ส่วนระบบที่สองคือวรรณยุกต์ที่ผสมระหว่างภาษาไทยถิ่นกลางและได้ดังนี้

4.2.1 ระบบที่หนึ่ง จำนวน 5 หน่วยเสียง

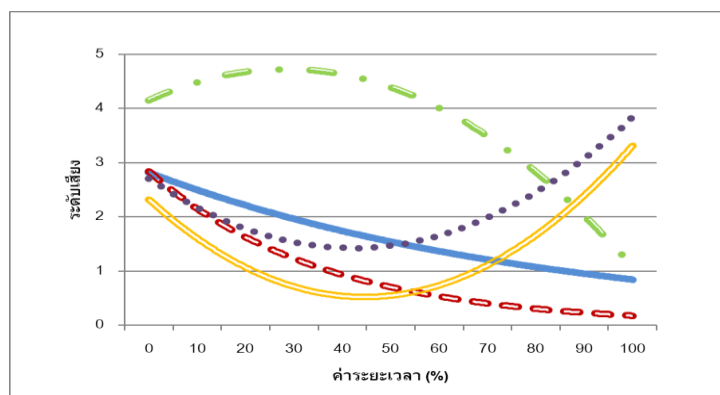
ก. วรรณยุกต์ที่หนึ่ง โดยภาพรวมวรรณยุกต์นี้เป็นวรรณยุกต์เสียงตกตลอดการออกเสียง ระดับเสียงเริ่มต้นที่ระดับกลาง จากนั้นลดต่ำลงเรื่อย ๆ จนสิ้นสุดการออกเสียงที่ระดับต่ำหรือ กลาง<ต่ำ หรือ 31 (ดูภาพที่ 3) รูปแปรที่เกิดขึ้นมีทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียงเหมือนกันคือ “ตก” โดยมีการเปลี่ยนแปลงของระดับเสียงระหว่าง 1 – 3 ระดับ ได้แก่ 21 32 41 วรรณยุกต์นี้ปรากฏใน A123

ข. วรรณยุกต์ที่สอง โดยภาพรวมวรรณยุกต์นี้เป็นวรรณยุกต์เสียงตกในครั้งแรก จากนั้นคงระดับในครึ่งหลัง ระดับเสียงเริ่มต้นที่ระดับกลาง จากนั้นในครึ่งแรกตกลงไปที่ระดับต่ำ ส่วนในครึ่งหลังค่อนข้างคงระดับ จนสิ้นสุดการออกเสียง หรือกลาง>ต่ำ>ต่ำ หรือ 311 (ดูภาพที่ 3) รูปแปรที่เกิดขึ้นมีทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียงเหมือนกันคือ “ตกแล้วคงระดับ” โดยมีการเปลี่ยนแปลงของระดับเสียงระหว่าง 1 – 4 ระดับ ได้แก่ 322 411 31 32 41 51 วรรณยุกต์นี้ปรากฏใน B123 DL123 DS123

ค. วรรณยุกต์ที่สาม โดยภาพรวมวรรณยุกต์นี้เป็นวรรณยุกต์เสียงคงระดับในครั้งแรก จากนั้นตกในครั้งหลัง ระดับเสียงเริ่มต้นที่ระดับสูง ในครั้งแรกค่อนข้างคงระดับ ส่วนในครั้งหลังตกลงทันทีจนสิ้นสุดการออกเสียงที่ระดับกลางค่อนข้างต่ำ หรือ สูง>สูง>กลางค่อนข้างต่ำ หรือ 552 (ดูภาพที่ 3) รูปแปรที่เกิดขึ้นมีทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียงเหมือนกันคือ “คงระดับแล้วตก” โดยมีการเปลี่ยนแปลงระดับเสียงระหว่าง 2 – 4 ระดับ ได้แก่ 451 552 553 52 วรรณยุกต์นี้ปรากฏใน B4 C123 DL4

ง. วรรณยุกต์ที่สี่ โดยภาพรวมวรรณยุกต์นี้เป็นวรรณยุกต์เสียงตกในครั้งแรก จากนั้นขึ้นในครั้งหลัง ระดับเสียงเริ่มต้นที่ระดับกลาง ในครั้งแรกลดลงเล็กน้อยไปที่ระดับกลางค่อนข้างต่ำ จากนั้นเพิ่มขึ้นทันทีจนสิ้นสุดการออกเสียงที่ระดับกลางค่อนข้างสูง หรือกลาง>กลางค่อนข้างต่ำ>กลางค่อนข้างสูง หรือ 324 (ดูภาพที่ 3) รูปแปรที่เกิดขึ้นมีทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียงคล้ายคลึงกันคือ “ตก-ขึ้น” ซึ่งระดับเสียงอาจจะตกเพียงเล็กน้อยหรือตกพอสมควร ระหว่าง 0 – 1 ระดับ แต่ระดับเสียงขึ้นพอสมควรหรือมาก ระหว่าง 1 – 3 ระดับ ได้แก่ 212 224 323 325 335 24 วรรณยุกต์นี้ปรากฏใน C4 DS4

จ. วรรณยุกต์ที่ห้า โดยภาพรวมวรรณยุกต์นี้เป็นวรรณยุกต์เสียงตกในครั้งแรก จากนั้นขึ้นในครั้งหลัง ระดับเสียงเริ่มต้นที่ระดับกลาง ในครั้งแรกลดลงไปที่ ระดับต่ำ จากนั้นเพิ่มขึ้นทันทีจนสิ้นสุดการออกเสียงที่ ระดับกลางค่อนข้างสูง หรือกลาง>ต่ำ>กลางค่อนข้างสูง หรือ 314 (ดูภาพที่ 3) รูปแปรที่เกิดขึ้นมีทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียงคล้ายคลึงกันคือ “ตก-ขึ้น” ซึ่งระดับเสียงอาจจะตกพอสมควรหรือตกมากระหว่าง 1 – 4 ระดับ และระดับเสียงขึ้นพอสมควรหรือขึ้นมาก ระหว่าง 1 – 4 ระดับ ได้แก่ 215 212 314 324 424 514 วรรณยุกต์นี้ปรากฏใน A1

ภาพที่ 3 เส้นแนวโน้มระบบเสียงวรรณยุกต์รูปแบบที่หนึ่งของกลุ่มวัยรุ่น

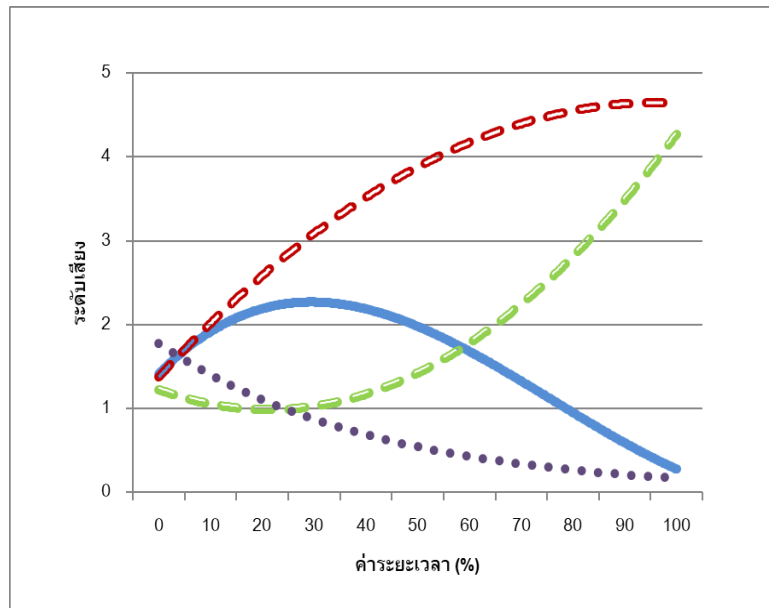
4.2.2 ระบบที่สอง จำนวน 4 หน่วยเสียง

ก. วรรณยุกต์ที่หนึ่ง โดยภาพรวมวรรณยุกต์นี้เป็นวรรณยุกต์เสียงขึ้นในครั้งแรก จากนั้นตกในครั้งหลัง ระดับเสียงเริ่มต้นที่ระดับกลางค่อนข้างต่ำ จากนั้นในครั้งแรกเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ไปที่ระดับกลาง ส่วนในครั้งหลังลดลงทันทีไปที่ระดับต่ำ หรือกลางค่อนข้างต่ำ>กลาง>ต่ำ หรือ 231 (ดูภาพที่ 4) รูปแปรที่เกิดขึ้นมีทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียงสองลักษณะคือ “ขึ้น-ตก” หรือ “ตก” โดยมีการเปลี่ยนแปลงของระดับเสียงระหว่าง 1 – 3 ระดับ ได้แก่ 121 131 221 22 วรรณยุกต์นี้ปรากฏใน A234

ข. วรรณยุกต์ที่สอง โดยภาพรวมวรรณยุกต์นี้เป็นวรรณยุกต์เสียงขึ้นตลอดการออกเสียง ระดับเสียงเริ่มต้นที่ระดับกลางค่อนข้างต่ำ จากนั้นเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงสิ้นสุดการออกเสียง ที่ระดับสูง หรือกลางค่อนข้างต่ำ>สูง หรือ 25 (ดูภาพที่ 4) รูปแปรที่เกิดขึ้นมีทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียงเหมือนกันคือ “ขึ้น” โดยมีการเปลี่ยนแปลงของระดับเสียงระหว่าง 1 – 3 ระดับ ได้แก่ 255 25 วรรณยุกต์นี้ปรากฏใน A1 B123 DL123 DS123

ค. วรรณยุกต์ที่สาม โดยภาพรวมวรรณยุกต์นี้เป็นวรรณยุกต์เสียงตกเพียงเล็กน้อยในครั้งแรก จากนั้นขึ้นทันทีในครั้งหลัง ระดับเสียงเริ่มต้นที่ระดับกลางค่อนข้างต่ำ จากนั้นตกไปที่ระดับต่ำ ส่วนในครั้งหลังเพิ่มขึ้นทันทีจนถึงสิ้นสุดการออกเสียงที่ระดับสูง หรือกลางค่อนข้างต่ำ>ต่ำ>สูง หรือ 215 (ดูภาพที่ 4) รูปแปรที่เกิดขึ้นมีทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียงเหมือนกันคือ “ตกแล้วขึ้น” โดยมีการเปลี่ยนแปลงระดับเสียงระหว่าง 1 – 3 ระดับ ได้แก่ 213 214 วรรณยุกต์นี้ปรากฏใน B4 C123 DL4

ง. วรรณยุกต์ที่สี่ โดยภาพรวมวรรณยุกต์นี้เป็นวรรณยุกต์เสียงตกตลอดการออกเสียง ระดับเสียงเริ่มต้นที่ระดับกลางค่อนข้างต่ำ จากนั้นลดลงเรื่อย ๆ จนถึงสิ้นสุดการออกเสียง ที่ระดับต่ำ หรือ กลางค่อนข้างต่ำ>ต่ำ หรือ 21 (ดูภาพที่ 4) รูปแปรที่เกิดขึ้นมีทิศทางการขึ้นตกของระดับเสียงคล้ายคลึงกันคือ “ตก” ซึ่งระดับเสียงอาจจะตกเพียงเล็กน้อยหรือตกพอสมควร ระหว่าง 1 – 2 ระดับ ได้แก่ 11 21 วรรณยุกต์นี้ปรากฏใน C4 DS4

ภาพที่ 4 เส้นแนวโน้มระบบเสียงวรรณยุกต์รูปแบบที่สองของกลุ่มวัยรุ่น

5. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบค่าความถี่มูลฐานของเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นประจวบคีรีขันธ์ในทุกพื้นที่ที่ระดับอำเภอโดยพิจารณาพร้อมกับปัจจัยอายุ ผลการศึกษาพบว่าระบบเสียงวรรณยุกต์ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์แบ่งเป็นสองระบบ ดังนี้ ระบบที่หนึ่ง เป็นระบบเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นกลาง มีจำนวน 5 หน่วยเสียง สาเหตุสำคัญที่ตัดสินใจให้ระบบเสียงวรรณยุกต์นี้เป็นระบบของภาษาไทยถิ่นกลาง เนื่องจากการรวมเสียงกันระหว่าง B4 C123 DL4 รายละเอียดของแต่ละเสียงวรรณยุกต์มีดังนี้ 1) วรรณยุกต์ที่หนึ่ง กลาง-ต่ำ หรือ 31 ปรากฏในช่อง A123 2) วรรณยุกต์ที่สอง กลาง-ต่ำ-ต่ำ หรือ 311 ปรากฏในช่อง B123 3) วรรณยุกต์ที่ 3 สูง-สูง-กลางค่อนข้างต่ำ หรือ 552 ปรากฏในช่อง B4 C123 DL4 4) วรรณยุกต์ที่สี่ กลาง-กลางค่อนข้างต่ำ-สูง หรือ 325 ปรากฏในช่อง C4 DS4 5) วรรณยุกต์ที่ห้า กลาง-กลางค่อนข้างต่ำ-กลางค่อนข้างสูง หรือ 324 ปรากฏในช่อง A1 (ดูภาพที่ 5)

	A	B	C		DL	DS
1	324	311	552		311	
2	31					
3						
4		552	325		552	325

ภาพที่ 5 : สัทลักษณะและการปรากฏของวรรณยุกต์ระบบที่หนึ่ง

ระบบที่สอง เป็นระบบเสียงวรรณยุกต์ผสมระหว่างภาษาไทยถิ่นกลางและใต้ มีจำนวน 4 หน่วยเสียง สาเหตุสำคัญที่ตัดสินใจให้ระบบเสียงวรรณยุกต์นี้เป็นระบบผสมระหว่างภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นใต้ เนื่องจากการรวมเสียงกันระหว่าง A1 และ B123 หากเป็นภาษาไทยถิ่นกลางจะปรากฏเป็น $A1 \neq B1$ และหากเป็นภาษาไทยถิ่นใต้จะปรากฏเป็น $B1 \neq B23$ รูปแบบที่เกิดขึ้นจึงมีลักษณะร่วมกันของภาษาไทยถิ่นกลางและใต้ รายละเอียดของแต่ละเสียงวรรณยุกต์มีดังนี้ 1) วรรณยุกต์ที่หนึ่ง กลางค่อนข้างต่ำ>ต่ำ หรือ 21 ปรากฏในช่อง A234 2) วรรณยุกต์ที่สอง กลางค่อนข้างต่ำ>สูง>สูง หรือ 255 ปรากฏในช่อง A1 B123 DL123 DS123 3) วรรณยุกต์ที่สาม กลางค่อนข้างต่ำ>ต่ำ>กลาง หรือ 213 ปรากฏในช่อง B4 C123 DL4 4) วรรณยุกต์ที่สี่ ต่ำ>ต่ำ หรือ 11 ปรากฏในช่อง C4 DS4 (ดูภาพที่ 6)

	A	B	C	DL	DS
1	21		213	255	
2					
3			11	213	11
4		213			

ภาพที่ 6 : สัทลักษณะและการปรากฏของวรรณยุกต์ระบบที่สอง

เมื่อแบ่งจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ออกเป็นสามส่วนคือ ตอนบน (หัวหิน ปราณบุรี สามร้อยยอด กุยบุรี) ตอนกลาง (เมือง ทับสะแก) และตอนล่าง (บางสะพาน บางสะพานน้อย) โดยภาพรวมผู้วิจัยพบว่าระบบที่หนึ่งปรากฏในตอนบนและตอนกลางของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในขณะที่ระบบที่สองปรากฏในตอนล่างของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มผู้สูงอายุและวัยรุ่นในแต่ละอำเภอมีพฤติกรรมการออกเสียงเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยปกติประเด็นปัจจัยอายุมักส่งผลกระทบต่อการศึกษาทางด้านวิทยาภาษาถิ่นและภาษาศาสตร์สังคมกรณีเสียงวรรณยุกต์ (รพีพร สิทธิ, 2549; เรืองสุข คงทอง, 2549; เอกพล กันทอง, 2550; วิภาวรรณ ถิ่นจันทร์, 2558; ศุภกิต บัวขาว, 2561) แต่ข้อค้นพบในงานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าปัจจัยอายุไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการออกเสียงในระดับที่ควรจำแนกออกจากกันเป็นคนละระบบได้ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยตระหนักดีว่าระบบเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นประจวบคีรีขันธ์ที่ออกเสียงโดยกลุ่มวัยรุ่นจะเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับกลุ่มผู้สูงอายุ แต่หากพิจารณาให้ละเอียดมากขึ้นโดยแบ่งเป็นประเด็นระดับเสียง พิสัยการขึ้นตกของเสียง และทิศทางการขึ้นตกของเสียง ก็ช่วยให้กล่าวได้ว่ามีความแตกต่างกันพอสมควรในประเด็นระดับเสียง และพิสัยการขึ้นตกของเสียง มีเพียงทิศทางการขึ้นตกของเสียงเท่านั้นที่คล้ายคลึงกัน การสรุปว่าปัจจัยอายุไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการออกเสียงที่เกิดขึ้นจึงเป็นการสรุปในภาพรวม

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อค้นพบที่ผ่านมาและข้อค้นพบในงานวิจัยนี้ยังคงเป็นไปในทิศทางเดียวกันคือทางตอนล่างของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีแนวโน้มที่จะใช้ภาษาไทยถิ่นแตกต่างจากตอนบนและตอนกลาง ดังนั้นเพื่อศึกษาข้อมูลให้ครอบคลุมมากที่สุด ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรทำการศึกษาภาษาไทยถิ่นประจวบคีรีขันธ์เพิ่มเติมในสามอำเภอโดยให้ครอบคลุมทั้ง 18 ตำบล ดังนี้ อำเภอทับสะแก 6 ตำบล (ทับสะแก อ่างทอง นาหูกวาง เขาล้าน ห้วยยาง และแสงอรุณ) อำเภอบางสะพาน 7 ตำบล (กำเนิดนพคุณ พงศ์ประศาสน์ ร่อนทอง ธงชัย ชัยเกษม ทองมงคล และแม่รำพึง) อำเภอบางสะพานน้อย 5 ตำบล (ปากแพรก บางสะพาน ทวายทอง ช้างแรก และไชยราช)

6.2 การศึกษาแนวแบ่งเขตระหว่างภาษาไทยถิ่นกลางและใต้เริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2526 ซึ่งเป็นการศึกษาโดยใช้ระบบเสียงวรรณยุกต์และคำศัพท์ ข้อค้นพบเป็นไปในทิศทางเดียวกันคือ แนวแบ่งเขตภาษาอยู่ในอำเภอทับสะแกซึ่งขณะนี้ได้ผ่านมาเกือบสี่สิบปีแล้ว ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าควรทำการศึกษาสองประเด็นนี้เพิ่มเติมโดยเก็บข้อมูลให้ครอบคลุมพื้นที่ตามข้อ 6.1 นอกจากจะเป็นการ

แสดงการแปรที่เกิดขึ้นในพื้นที่แล้ว ยังให้ผลการศึกษาที่สามารถนำมาเปรียบเทียบกับงานวิจัยที่ผ่านมาซึ่งอาจจะช่วยแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นแล้วหรือการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ว่าจะเป็นไปในทิศทางใดก็ได้

3. อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีด้านสิ่งขรที่เปิดให้คนไทยและคนเมียนมาร์เดินทางไปมาหาสู่กันได้ คนไทยส่วนหนึ่งได้อพยพไปอยู่บริเวณชายแดนในประเทศเมียนมาร์เป็นระยะเวลานานแล้ว ภาษาไทยถิ่นที่ใช้ในบริเวณนี้เป็นภาษาที่น่าสนใจเนื่องจากผู้ใช้ต้องรู้และใช้ภาษาเมียนมาร์สม่ำเสมอ อาจส่งผลให้เกิดจากการปนภาษาระหว่างภาษาไทยและภาษาเมียนมาร์เป็นสาเหตุให้ภาษาไทยที่ใช้โดยคนกลุ่มนี้แตกต่างไปจากเดิมได้ในหลายกรณี เช่น คำศัพท์ ระบบเสียง และความหมาย

เอกสารอ้างอิง

- เกษมณี เทพวัลย์. (2526). *แนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้โดยใช้ระบบวรรณยุกต์เป็นเกณฑ์*. กรุงเทพมหานคร. ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิ่นยชนิต บัณฑิตกุล. (2536). *วรรณยุกต์ในคำพยางค์เดี่ยวและคำสองพยางค์ในภาษาไทยถิ่นกลาง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. กรุงเทพมหานคร. ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รพีพร สิทธิ. (2549). *การแปรของคำศัพท์และวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นโคราชตามรุ่นอายุและความสะดวกของการคมนาคม*. กรุงเทพมหานคร. ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เรืองสุข คงทอง. (2549). *แนวแบ่งเขตระหว่างภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นใต้ และภาษาผสมไทยถิ่นกลาง-ไทยถิ่นใต้: การแปรของวรรณยุกต์ตามกลุ่มอายุ*. กรุงเทพมหานคร. ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณพร ทองมาก. (2526). *แนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้โดยใช้ศัพท์เป็นเกณฑ์*. กรุงเทพมหานคร. ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วิภาวรรณ ถิ่นจันทร์. (2558). *การแปรเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นในจังหวัดแพร่*. กรุงเทพมหานคร. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์เพื่อการสื่อสาร ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศุภกิต บัวขาว. (2561). การแปรของวรรณยุกต์ภาษาเลย อำเภอยางคายน จังหวัดเลย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 35(2) 304 – 330.
- เอกพล กันทอง. (2550). *การแปรของวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นเชียงใหม่ตามกลุ่มอายุ*. กรุงเทพมหานคร. อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Gedney. W. J. 1973. A checklist for determining tones in Tai dialects. In M. Estelle Smith (ed). *Studies in Linguistics in Honor of George L. Trager*. The Hague: Mouton. 423-437.